

ВИДИН В СТАРТА НА НОВОТО СТОЛЕТИЕ

Както цялата страна, така и Видин е в предстартова треска за посрещането на Новия век. Индуриалци, предприемачи, търговци, дребни стокотроизводители, строители, учени подготвят своите действия за внедряване на новите технологии и опита на напредналите в своето развитие западни държави. В статистическия годишник-"ИЗЛОЖЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ВИДИНСКОТО ОКРЪЖИЕ" за последната година от 19 -ия век, се посочват оптимистични данни за промишлеността, производството, пазарите, банките и предприемаческите инициативи.

В първата година от новия век се отчита, че към съществуващите фабрики във Видин е построена още една - барутната фабрика на търговците Петър Дамянов и Петър х. Цанов, открита в местността " Албутии"- Видинско. Голям ръст бележи фабриката на Ванко Джошов и Тома Лозанов за производство на спирт, която в сравнение с предходната година е увеличила производството си с 23 %, като от 421 хил. литра спирт е произвела 979 х.литра и е реализирала 1,070,198 лв. Тя е внесла в държавния бюджет акциз в размер на 552,000 лв., или с 246, 900 лв. повече от предшестващия период. Към същата фабрика двамата предприемачи са построили и дъскорезница с парни триони, за обработката на дървения материал, които получавали с шлепове по р. Дунав, както и за услуги на ишлеме.

Добри резултати постигнали и трите тютюневи фабрики на Ахмед Яшар, Ибрахим Ахмедов и Хюсейн Мустафов. За новата година те увеличили производството от 39,000 тона тютюн на 54,000 т. и са увеличили печалбата си със 114,000 лв.

Били открити и две нови фабрики за бира - едната от видинския търговец Цоло Ангелов и Сие, а другата от унгарския гражданин Виктор Олингер. Първата била във Видин, а втората в с. Кошава. По годишника за отчета на областната управа за ръста на промишлеността се вижда, че в сравнение с предишната година, когато двете фабрики са произвели общо 91,000 литра бира, то през новата година, само пивоварната в Кошава е произвела 127,000 литра бира.

В началото на ХХ-и век, негативно въздействие върху производството и развитието на и без това все още неукрепнала видинска промишленост показвали "вътрешната конкуренция"- както казва областния управител д-р Иван Златаров. Освен това върху производството на видинската индустрия оказвала конкуренцията на стоките, пристигащи от Европа и по - специално от Австрия и Унгария.

За да бъде предпазено родното производство, по този повод областният управител апелирал за известни протекции от страна на държавата. Той пише: "Както спиртната фабрика, така също и другите пивоварни фабрики няма да могат да издържат борба с австро - унгарските фабриканти, ако не им се укажат всички възможни улеснения и поддръжка от страна на обществото и държавата". /Р.Б. -Видин, Годишник, 1900 г.,стр.66.

Още тогава, в зората на Новия век, видинският областен управител д-р Иван Златаров е разбирал, че законът за стойността е онзи мощен регулатор на икономическите

процеси, с които трябва да се съобразяват стопанските дейци и държавата, за да има непрекъснат ръст в производството. За тази цел в "Годишното изложение" подчертава:

Увеличението на капитала и усъвършенствуването на труда /разбирай увеличаване производителността на труда - б. а ./са съществените облаги, които донасят на една държава или общество, функционирането на фабриките и промишлените и заведения. Тия неща прочее са от първа необходимост за нашето отечество. Отсъствието на капитали, придобиването им с високи лихви, липсата на суровини и квалифицирани и трудолюбиви работници, отсъствието на добри и евтини съобщителни средства, непод-помагането от страна на обществото и държавата делото на изградените фабрики, а от друга страна присъствието на всички тия условия в благоприятния смисъл на Запад, ето кои са съществените причини, които убиват в зародиша всякакви полезни предприятия по фабричното производство у нас

/Р.Б. - Видин, Годишник, 1900 г, стр. 67/.

Изостанала в развитието си, в резултат на дългото Османско робство, българската икономика още много години през ХХ-и век ще изпитва ударите на конкуренцията от Западна Европа с нейните по-евтини стоки и по-висока производителност на труда.

Но, онова, което е направило твърде силно впечатление на видинския областен управител д-р Иван Златаров е чуждопокло-ничеството, блюдолизството и сервилността пред чуждото. Така освен генетичната обремененост, от памтивека, българите да се делят на "свои - чужди", "русофили - русофоби", "наши - гадове", "партийци - безпартийни", "правоимащи - правонямащи" и пр.... Един национален порок е преклонението пред чуждото, достигащо понякога до фетишизиране! Нашето поколение, което израсна през времето на забраните, на недоимъка, опашките, ограниченията в инициативите, жестоката цензура дори над мислите, все още помни, как се прехласвахме и боготворяхме всичко Западно, което можехме да видим или придобием, /разбира се скрито, защото ако хвалиш западното, веднага те обявяват за "враг"-б.а./. Една химикалка, дребен сувенир /ключодържател/, ножче за бръснене "Жилет", тениска с надпис, дънки, джинси и дори дъвка от Западните страни, ни караше да се чувстваме "по-пълноценни" от останалите! По-старите поколения си спомнят, как средностатистическите българи", досущ като "братчетата на Гав-рош", се трупаха пред витрините на специалните магазини "КО-РЕКОМ", отрупани със суперлюксозни стоки. Но там се купуваше с: долари! А доларите бяха притежание само на "правоимащите" партийни феодали и техните отрочета, както и на работещите тогава в чужбина, но те бяха само "наши" хора, изпратени от службите...

Не може да се каже, че стоките от западните страни, продавани в тези магазини са били лоши или некачествени . Напротив! Но, имаше и много български производства, които по нищо не отстъпваха на вносните, освен по опаковките и рекламата!

От старите архивни документи и писанията на съвременници става ясно, че чуждопоклонничеството съвсем не е от вчера и не е продукт само на "социализма"! Още в началото на Двадесети век, твърде компетентния по стопанските проблеми и

изключително интелигентен /поне ако съдим за това по написаното от него - б.а./ областен управител на Видин д-р Иван Златаров, с горчивина отбелязва този български порок, който пряко и косвено затормозява в значителна степен видинското, пък и цялото българско производство изобщо. Той посочил два типични примера:

Преди всичко, нека кажа нещо по поведението на нашето общество в туй отношение. Стар порок е у нас да предпочитаме всичко, което не е наше. Нашите хубави и солидни килими, ний презираме и ги наричаме патагонски черги, нашите здрави и прекрасни шаяци и платове, които тъй сполучливо вече се изработват в Габрово, Карлово и Сливен, ний ги не допускаме в гардероба си, ако ли пък намерим некой плат, който ни се харесват, ни се срамува да признаем, че е българско произведение и недоверчиви в собствените си сили и способности, ний високо заявяваме, че това е английска, австрийска или германска материя, имитирана от нашите фабриканти. Колко сме наистина за съжаление! Като че ли сме лишени от природата да можем да произвеждаме туй, което другите народи произвеждат, та всеки търчи да купи европейски килим, европейски шаяк или плат, европейски спирт или бира. А народ, които не уважава себе си, своето, той е осъден на икономическо робство. Аз познавам у нас, във Видин един аптекар, който си бе доставил от Австро - Унгария няколко пиявици, като че ги няма в България с милиони из блатата и реките. Вероятно, западните пиявици са цивилизовани и просветени, та по модерен и просветен начин изсмукват кръвта!.. Друг един пример. Пивоварната фабрика на г-н Цоло Ангелов и Сие изподава я на господина и казва, че тая бира е щайнбургска. Господина вдига чашата, изпива я с особена услада, доволен че пил щайнбургско пиво, като при това не намерил думи за да превъзнася европейската бира и да дескрипти-ра местната. Това е една истинска случка. Ето до какво смешно положение ни е докарала нашата захласнатост в чуждото! И тъй, до като не почнеме да гледаме с доверие в собствените наши сили, до като не почнеме и не предпочитаме своето пред чуждото, до когато не указваме нашата морална и материална поддръжка на и тъй малкото ни промишленици и фабриканти, до тогава не трябва и не можем да очакваме появяването, развитието и напредъка на фабричната индустрия и промишленост у нас

І Р.Б. - Видин, Годишник, 1900 г., стр. 67 - 69/

След 1900 година и през цялата първа четвъртина на новото столетие във Видин се отварят нови фабрики, работилници, занаятчийски производства и сдружения. Ако през 1900 г. е имало само 10 фабрики, то през 1929 г. техният брой е достигнал 108 в целия окръг. Откриват се 3 мини, започват работа 50 нови мелници от които 39 моторни и 17 валцови, 3 цигарени фабрики, 2 пивоварни, 1 тютюнева фабрика, 1 порцеланова фабрика, 2 тухларници, над 20 содо-лимонадени фабрики, 4 водни мелници, 1 тепавица, 4 консервни фабрики и др. Броят на заетите в промишленото производство работници достига през 1929 година около 2500 души.

По време на възходящото развитие на промишленото производство във Видин и окръга, до началото на Втората световна война/1939 год.-б.а./и до преломната за България 1944 г, е имало 453 занаятчийски работилници и малки фабрики и само 9 едри индустриални предприятия.

Кметове на Видин с 2 мандата

Написано от ivailo
Неделя, 04 Март 2012 22:48

От Освобождението на България през 1878 г. до средата на Двадесети век /1944 год-б.а/ кметската длъжност във всяко селище се е считала за най-престижната и отговорна институция, призвана да упражнява държавната власт, при най-строغو спазване на законите в интерес на обществото и държавата.

На кметския стол във Видин са сядали все достойни мъже, като всеки от тях, в зависимост от образованието си, интелекта, жизнения опит и възможностите си е работил за просперитета на града, разположен на големия завий на река Дунав...

От началото на Двадесети век до 1944 г. кметската длъжност е заемана от 15 човека, като средната продължителност на един кметски мандат е 2 години и 9 месеца. Имало е случаи, когато някои от кметовете са изпълнявали задълженията си само няколко месеца, но някои са кметували и по два мандата:

Хаджи Иван х.Вълчев Кунов- първи мандат от 25.1X.1903г до 12. XI. 1903 г. и втори мандат от 6.VI 1.1905 г до 3.Y 1908 г

Димитър Стефанов Балев-от 17Л/П. 1908 г. до смъртта му 15.1.1915 г.

Димитър Дамянов Аврамов - от 17.1.1915 г. до 20.1.1920 г, като при мобилизацията му през I-вата Световна война е заместван от Петър Джорински -пом. кмет.

Петър Николов Джорински-от 11.1. 1917 г. до 10.11.1919 г

д-р Асен Александров Цанов-от 20.1.1920 г. до 17.XI.1924

Никифор Тодоров Недев-от 1 .N/11.1922 г. до 7.11.1923 г

Симеон Тодоров Стоицев- от 17.X.1924 г и втори път от 21Л/11.1934г до 29Л/1И.1934г.

Стефан Станев Димитров- от2 1.P/1927 г. до 14.111.1929 г

Евгени Ернестов Тоушек-от 1.111.1929 г. до 9./11.1931

г Методи Петров Гузелски - от 8./111.1931 г до 10. IX. 1931 г

Йордан Митров Велев-от 27.1.1932 г до 13.№1932 г

Васил Маноилов Георгиев- от 1.111.1932 г. до 10.1Y.1934 г.

д-р Бърни Бончев-от 5. IX. 1934г. до 12. VII. 1938 г.

Стефан Тотев Михов - от 25 VII .1938 г. до 17.1X1942 г

Цеко Байчев Найденов- от 1. X. 1942 г до 9. IX. 1944 г

Кметове на Видин с 2 мандата

Написано от ivailo
Неделя, 04 Март 2012 22:48

Безпристрастната оценка на съвременниците, за всеки един от тази почетна галерия видински градоначалници, дава точна представа за тяхната работа и възможности, за тяхната привързаност към града и усилията, които са полагали за решаването на неговите проблеми.

Генади ВЪЛЧЕВ
ВИДИНСКИ КМЕТОВЕ